

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Василини Романа Сергійовича

на тему: «Реалізація категорії інтертекстуальності в детективах А. Крісті», що
подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 03
«Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 «Філологія»

Дисертація Васи́лини Рома́на Серге́йовича на тему «Реалізація категорії інтертекстуальності в детективах А. Крісті» подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 «Філологія», виконана на кафедрі англійської філології та лінгводидактики Запорізького національного університету. Тема дисертаційного дослідження затверджена на засіданні Науково-технічної ради Запорізького національного університету (протокол №3 від 24.11.2022 р.).

Для підготовки висновку про наукову новизну, теоретичне й практичне значення результатів дисертації було ухвалено рішення про те, що попередня експертиза дисертації проводитиметься на кафедрі англійської філології та лінгводидактики Запорізького національного університету, де було призначено двох рецензентів:

1) доктора філологічних наук, професора, професора кафедри німецької філології, перекладу та світової літератури (Запорізький національний університет), Торкут Наталію Миколаївну;

2) кандидата філологічних наук, доцента, доцента кафедри кафедри англійської філології та лінгводидактики (Запорізький національний університет) Залужну Марину Володимирівну;

У результаті аналізу, розгляду, опрацювання теоретичних і практичних положень дисертаційного дослідження Васи́лини Рома́на Серге́йовича, поданих до розгляду наукових публікацій за темою дисертації, а також за підсумками проведення засідання кафедри англійської філології та лінгводидактики

факультету іноземної філології Запорізького національного університету (протокол №11 від 09.06.2026 р.) визначено наступне.

Дисертація Васи́лини Рома́на Серге́йовича є самостійно здійсненим літературознавчим дослідженням, сфокусованим на розв'язанні складної в теоретико-методологічному і актуальній в історико-літературному плані проблеми – формування цілісної системної візії категорії інтертекстуальності в детективах А. Крісті та визначення специфіки її функціонування у просторі культури.

Вибір теми зумовлений насамперед зростаючим інтересом сучасної філології до інтелектуальних здобутків та методологічного досвіду інших гуманітарних наук, що призводить до оновлення аналітичного інструментарію та запровадження міждисциплінарних підходів. Звернення до вивчення різних виявів інтертекстуальності у художніх та нехудожніх творах, свідчить, що науковці розуміють це поняття, виходячи із власних дослідницьких установок. В результаті «інтертекстуальність» та її текстове втілення – «інтертекст» тлумачаться або як глобальний транслітературний феномен, або як конкретні випадки присутності одного тексту у канві іншого. Тож, незважаючи на численну бібліотеку праць, присвячених теорії інтертексту, окремим узагальнюючим працям (Г. Аллен, Orr, Black, Ю. Крістева, Р. Барт, Ж. Женетт) питання щодо сутності поняття «інтертекстуальність» все ще потребує конкретизації. У цьому контексті варто згадати детективну літературу, що довгий час перебувала на периферії академічних студій, і яка нині набуває вагомого статусу в науковому дискурсі. Вона перестає сприйматися як суто жанрова форма, що підпорядковується жорсткому канону, і постає як складний наративний феномен, що віддзеркалює інтелектуальні запити своєї доби. Особливе місце в цьому процесі належить творчості Агати Крісті, оскільки на сьогодні не існує цілісного дослідження інтертекстуального виміру творів Крісті у аспекті репрезентації інтертексту на всіх рівнях її творів. Дослідження інтертекстуальної природи детективів А. Крісті дозволяє виявити в них складну архітектоніку діалогу з класичною літературою, міфологічними архетипами та жанровою традицією, доводячи, що інтертекстуальність є ключовим

інструментом, яким письменниця майстерно послуговувалася для розширення семантичних горизонтів масового детективу.

Актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлена загальним науковим інтересом до проблеми інтертекстуальності та її репрезентації у культурі різних епох, незгасною популярністю творів А. Крісті серед читацького загалу та у інтермедіальному просторі, потребою уточнення специфіки функціонування та ролі інтертексту у детективах А. Крісті.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано в межах комплексної науково-дослідної теми кафедри англійської філології та лінгводидактики Запорізького національного університету «Міждисциплінарні та крос-культурні параметри філологічних та лінгводидактичних досліджень» (номер державної реєстрації 0125U001490).

Наукова новизна дисертації Р. С. Василюк зумовлена тим, що воно є першою спробою у вітчизняному літературознавстві комплексного аналізу інтертекстуальності як архітектонічної основи детективів А. Крісті. У дисертації також уточнено типологію та функцію архітектуральних маркерів у творах майстрині детективу, представлено комплексний погляд на інтертекстуальність творів А. Крісті як засіб впливу на реципієнта та умову трансформації класичної моделі детективного жанру.

Структура дисертаційного дослідження є чіткою і логічною, що уможливорює пропорційне поєднання теоретичного та історико-літературного компонентів і сприяє максимально повній реалізації поставленої мети.

Апробація результатів дисертації. Ключові теоретичні положення та результати дисертаційного дослідження були представлені у наукових доповідях на 7 міжнародних та 1 університетській конференціях: XIV Міжнародній науковій конференції “Іноземна філологія у XXI столітті” (Запоріжжя, 2022), XV Міжнародній науковій конференції «Іноземна філологія у XXI столітті»

(Запоріжжя, 2023), The Second International Conference (Kharkiv, 2024), XVII Університетській науково-практичній конференції студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених «Молода наука-2024» (Запоріжжя, 2024), XVI Міжнародній науковій конференції “Іноземна філологія у XXI столітті (Запоріжжя, 2024), Міжнародній науково-практичній конференції «Гуманність у контексті сталого розвитку: виклики і перспективи» (Львів, Україна – Земмерінг, 2025), Міжнародній науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених «Актуальні проблеми розвитку сучасної науки: виклики та перспективи» (Запоріжжя, 2025), XVII Міжнародній науковій конференції “Іноземна філологія у XXI столітті” (Запоріжжя, 2025).

Наукові публікації, у яких висвітлено основні результати дисертації, та повнота опублікування результатів дисертації. Проблематику, теоретичні й практичні результати дослідження висвітлено в 10 публікаціях, із яких 1 стаття надрукована у наукометричному виданні (Web of Science), 2 – у фахових наукових фахових виданнях України (3,1 др. арк.), у 7 збірниках матеріалів наукових конференцій (1,4 др. арк.). Загальний обсяг публікацій становить 4,5 др. арк.

Список опублікованих праць за темою дисертації

Наукові праці, у яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Nikolova O., Kravchenko Y., Vasylyna R. Intertextuality in Young Adult Literature: A Study of *Girl Online* by Zoe Sugg. *Rupkatha Journal on Interdisciplinary Studies in Humanities*. 2023. Т. 15. № 2. С. 1-13. URL : <https://rupkatha.com/V15/n2/v15n230.pdf>.
2. Prihodko G, Prykhodchenko O., Vasylyna R. Intermedial Relations in a Literary Text. *Cognition. Communication. Discourse*. 2024. № 28. С. 91-101. URL: <https://periodicals.karazin.ua/cognitiondiscourse/article/view/24225>.
3. Васирина Р. С. Інтертекстуальність як засіб конструювання детективного наративу в пізньому романі Агати Крісті “Немезида” (1971). *Збірка*

наукових праць "Нова філологія". 2026. № 101. С. 73-81. URL: <https://novafilolohiia.zp.ua/index.php/new-philology/article/view/1109/1034>.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Василина Р. С. Роман «Смерть на Нілі» А. Крісті у інтермедіальному перепрочитанні К. Брани (на матеріалі однойменної кінострічки 2022 р.). *Тези доповідей XIV Міжнародної наукової конференції "Іноземна філологія у XXI столітті"*. Запоріжжя: ЗНУ, 2022. С. 21-25.

2. Василина Р. С. Мультиmodalний текст як об'єкт дослідження в лінгвістиці. *Тези доповідей XV Міжнародної наукової конференції «Іноземна філологія У XXI столітті»*. Запоріжжя: ЗНУ, 2023. С. 48-50.

3. Prihodko G, Prykhodchenko O., Vasylyna R. The Theory of Intermediality: *Problems and Perspectives. Multimodality and Transmediality: Interdisciplinary Studies: The Second International Conference*, 19-20 April 2024. Kharkiv, Ukraine: V.N. Karazin Kharkiv National University, 2024. P. 63-64.

4. Василина Р. С. Інтертекст повісті «The Pale Horse» А. Крісті: специфіка та функції. *Збірник наукових праць студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених «Молода наука-2024»: у 5 т.* Запоріжжя: ЗНУ, 2024. Т. 2 С. 93-95.

5. Vasylyna R. Functions of Intertextuality in Literary Discourse. *Тези доповідей XVI Міжнародної наукової конференції "Іноземна філологія у XXI столітті": у 2 т.* Запорізький національний університет. Запоріжжя: ЗНУ, 2024. Т. 1 С. 93-95.

6. Василина Р. С. Інтертекстуальний вимір роману А.Крісті "Five Little Pigs". *Збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених «Актуальні проблеми розвитку сучасної науки: виклики та перспективи»*. Запоріжжя: ЗНУ, 2025. С. 396-401.

7. Василина Р. С. Інтертекстуальність як одна із категорій тексту. *Тези доповідей XVII Міжнародної наукової конференції "Іноземна філологія у XXI столітті": у 2 т.* Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2025. Т. 1 С. 45-48.

Оцінка мови і стилю дисертації. Дисертація написана грамотною українською мовою. Стил подачі матеріалу відповідає прийнятому в науковій літературі та характеризується послідовністю, точністю та повнотою.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. Наукові здобутки Васи́лини Рома́на Серге́йовича є вагомим внеском в інтертекстуальні студії детектива. Значимим є також і теоретико-методологічний компонент роботи, який доповнює теорію інтертексту оригінальними концептуальними положеннями та уточненнями. Дисертація Васи́лини Рома́на Серге́йовича на тему «Реалізація категорії інтертекстуальності в детективах А.Крісті» відповідає всім вимогам до наукових праць, що подаються на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 «Філологія», і може бути допущена до захисту.

Відповідність діючим вимогам щодо оформлення дисертації та вимогам, передбаченим п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії.

Дисертація за актуальністю, обсягом і рівнем проведених досліджень, науковою новизною й практичною значимістю відповідає вимогам щодо оформлення дисертації та вимогам, передбаченим, п. 6 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44 (зі змінами). Дисертація не містить несанкціонованих текстових запозичень без посилань на джерело (академічного плагіату).

Рекомендації дисертації до захисту.

Ознайомившись із представленою для попередньої експертизи дисертацією Васи́лини Р.С., науковими публікаціями, у яких висвітлено основні результати наукового дослідження, узявши до уваги підсумки проведення засідання кафедри англійської філології та лінгводидактики факультету

іноземної філології Запорізького національного університету щодо публічної презентації результатів дисертації, вносимо такі рекомендації:

1) За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, теоретичною й практичною цінністю отриманих наукових результатів, дисертація Васи́лини Романа Сергійовича на тему «Реалізація категорії інтертекстуальності в детективах А.Крісті» відповідає спеціальності 035 «Філологія» та вимогам Постанови КМУ від 12 січня 2022 р. №44 (зі змінами) «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії»;

2) Рекомендувати Вченій раді Запорізького національного університету розглянути як кандидатури до складу разової спеціалізованої вченої ради за дисертацією Васи́лини Романа Сергійовича на тему «Реалізація категорії інтертекстуальності в детективах А.Крісті»:

Голова ради – Козлова Тетяна Олегівна, доктор філологічних наук, професор кафедри англійської філології та лінгводидактики, факультет іноземної філології, Запорізький національний університет;

Рецензент – Торкут Наталія Миколаївна, доктор філологічних наук, професор кафедри німецької філології, перекладу та світової літератури, факультет іноземної філології, Запорізький національний університет;

Рецензент – Залужна Марина Володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології та лінгводидактики, факультет іноземної філології, Запорізький національний університет;

Офіційний опонент – Бабелюк Оксана Андріївна, доктор філологічних наук, професор кафедри іноземних мов та перекладознавства, факультет психології та соціального захисту, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності;

Офіційний опонент – Коляса Олена Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов та перекладу, навчально-науковий морський гуманітарний інститут, Одеський національний морський університет.

3) Дисертація Василя Романа Сергійовича на тему «Реалізація категорії інтертекстуальності в детективах А.Крісті» може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 «Філологія» (галузь знань 03 «Гуманітарні науки») у разовій спеціалізованій вченій раді.

Рішення винесено на основі протоколу № 11 від 09.06.2026 засідання кафедри щодо публічної презентації результатів дисертації.

Головуючий на засіданні кафедри:

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри англійської філології
та лінгводидактики Запорізького
національного університету

Н.О. Надточій

Член експертної групи:

доктор філологічних наук, професор кафедри
німецької філології, перекладу та світової літератури
Запорізького національного університету

Н.М. Торкут

Член експертної групи:

кандидат філологічних наук, доцент
кафедри англійської філології
та лінгводидактики Запорізького
національного університету

М.В. Залужна

«12» червня 2026 р.